

	СИЛАБУС навчальної дисципліни «БЮДЖЕТНА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА»
	Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u> Спеціальність: <u>D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u> Рік навчання: <u>3-й, семестр 5-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Обліку і оподаткування</u> Мова викладання: <u>українська</u>
	Лектор курсу к.е.н., доц. Правдюк Марина Володимирівна Контактна інформація лектора (e-mail) pravdiukmarina@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Бюджетна та податкова система» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 150 годин: лекції – 30 годин; практичні заняття – 28 годин, самостійна робота – 92 години.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації.

Підсумковий контроль – іспит.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з таких дисциплін: «Загальні правові засади та академічна доброчесність», «Фінанси», «Державні фінанси».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні дисципліни: «Аграрна політика та земельні відносини», проходженні виробничої практики та підготовки до державної атестації.

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Бюджетна та податкова система» спрямована на глибоке та ґрунтовне засвоєння здобувачами: теоретичних основ формування й використання бюджетних коштів; розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи; формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету, напрямів і форм фінансування видатків; оволодіння знаннями з питань функціонування державного кредиту та управління державним боргом; засвоєння теоретичних основ організації податкової системи та податкової політики держави; вивчення основних засад діяльності органів державної податкової служби і принципів адміністрування податків; освоєння методики нарахування та контролю сплати загальнодержавних і місцевих податків і зборів, а також практичного механізму їх застосування.

Мета навчальної дисципліни

Полягає у формуванні та закріпленні у майбутніх фахівців системних знань

з концептуальних засад та організаційних аспектів побудови бюджетної та податкової системи держави на принципах її ефективного функціонування й забезпечення соціально-економічного розвитку суспільства.

Завдання вивчення дисципліни

Засвоєння теоретичних основ формування й використання бюджетних коштів; розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи; формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету, напрямів і форм фінансування видатків; оволодіння знаннями з питань функціонування державного кредиту та управління державним боргом; засвоєння теоретичних основ організації податкової системи та податкової політики держави; вивчення основних засад діяльності органів державної податкової служби і принципів адміністрування податків; освоєння методики нарахування та контролю сплати загальнодержавних і місцевих податків і зборів, а також практичного механізму їх застосування.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформулювати такі програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної танавчальної діяльності.

Загальні компетентності(ЗК):

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПРО1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1.	Теоретичні засади бюджету	2	2	7
2.	Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи в Україні	2	2	7
3.	Бюджетний процес в Україні	2	2	6
4.	Система доходів бюджету	2	2	6
5.	Система видатків бюджету	2	2	6
6.	Виконання державного бюджету та контроль за його виконанням	2	2	6
7.	Основи побудови податкової системи	2	2	6
8.	Податок на прибуток	2	2	6
9.	Податок на доходи фізичних осіб	2	2	6
10.	Податок на додану вартість	2	2	6
11.	Акцизний податок	2	2	6
12.	Екологічний податок	2	2	6
13.	Рентна плата	2	2	6
14.	Мито	2	2	6
15.	Місцеві податки та збори	2	-	6
Разом		30	28	92

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи. Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і завдань, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Індивідуальне завдання повинно носити творчий, дослідницький характер. Тип індивідуального завдання – презентації за заданою проблемною тематикою, ситуативні завдання, дослідницькі проекти, підготовка до участі в конференціях, конкурсах студентських наукових робіт за спеціальністю, підготовка наукових публікацій. Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації, виступи, наукові розробки мають бути авторськими та оригінальними. У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	50	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, обговорення проблемних питань
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	20	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, вирішення ситуаційних задач, обговорення проблемних питань
3	Індивідуальні творчі завдання (презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти, підготовка до участі в конференціях, конкурсах студентських наукових робіт за спеціальністю, підготовка наукових публікацій)	20	1 раз на семестр	Захист індивідуального завдання, обговорення, виступ з презентацією
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	2	2 рази на семестр	Тестування
Разом		92		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Податкове право: підручник / за ред. Д.О. Гетманцева та М.П. Кучерявенка; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2025. 488 с.

1. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях): навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
2. Бюджетна система України : навчальний посібник в схемах і таблицях / С.В. Качула, Г.Є. Павлова, Л.В. Лисяк, Добровольська ОВ., Л.І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
3. Томнюк Т.Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
4. Податкова система: мультимедійний навчальний посібник. В.Ф. Тищенко, О.Є. Найдено, В.В. Карпова та ін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021.
5. Біляк Ю.В., Тітенко З.М. Податкова система: навч. посіб. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : НУБіП України, 2021. 633 с.
6. Герчаківський С.Д., Сідляр В.В. Фіскальне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2020. 280 с.

Додаткові

1. Правдюк М.В. Роль бізнес-ангелів у стимулюванні інноваційного підприємництва. Успіхи і досягнення у науці (Серія «Гуманітарні науки», Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»). 2025. № 7 (17) С. 971-983 URL; <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/26828>
2. Правдюк М.В. Бюджетно-фіскальна політика як засіб забезпечення економічного зростання держави Наукові інновації та передові технології. 2025. № 7 (47). С. 718-730 [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-7\(47\)-718-730](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-7(47)-718-730)
3. Правдюк М.В.. Партиципаторне бюджетування як інструмент реалізації демократичної участі громадян у публічному управлінні Інвестиції: практика та досвід 2025. № 12. С.136-142 DOI: 10.32702/2306-6814.2025.12.13
4. Сенченко В. Б. Податкова система. Практикум. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 160 с.
5. Savitska S., Pravdiuk M., Dolzhenko I., Banera N., Samchyk M. Tax systems of Ukraine and EU countries during the COVID-19 pandemic: current status and prospects. *Independent Journal of Management & Production. Special Edition*. 2022. Vol. 13, № 3. P. s145-160.
6. Pravdiuk, M., Kolomiets, H., Magopets, O., Mushenok, V., & Lutsenko, I. Tax Policy in EU Member States and Their Experience as a Guide for Ukraine. *Revista Electrónica De Investigación En Ciencias Económicas*, 2023.11 (21), 186–210. <https://doi.org/10.5377/reice.v11i21.16551>.
7. Lutsyk, A., Pravdiuk, M., Deneha, O., Puhalskyi, V, Shepel, I. Fiscal Tools for Promoting Efficient Economic Growth. (2024). *International Journal of Religion*, 5(10), 1666-1674. <https://doi.org/10.61707/m541bc60>.
8. Правдюк М.В. Вплив процесу діджиталізації на організацію обліку та оподаткування. *Актуальні питання в сучасній науці*. 2023. № 2 (8). С. 45-59. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-2\(8\)-45-59](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-2(8)-45-59).
9. Правдюк М.В. Пільги як інструмент стимулювання розвитку бізнесу в Україні під час дії воєнного стану. *Наукові інновації та передові технології*.

2023.№ 2 (16). С. 190-202. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-2\(16\)-190-202](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-2(16)-190-202).

10. Правдюк М.В. Партиципаторне бюджетування як інструмент реалізації демократичної участі громадян у публічному управлінні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 12. С. 136-142 DOI: 10.32702/2306-6814.2025.12.13.

11. Правдюк М.В. Бюджетно-фіскальна політика як засіб забезпечення економічного зростання держави. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 7 (47). С. 718-730. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-7\(47\)-718-730](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-7(47)-718-730).

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
2. Рахункова палата України. URL: www.ac-rada.gov.ua/main/asp
3. Національний банк України. URL: www.bank.gov.ua
4. Президент України. URL: www.president.gov.ua
5. Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
6. Міністерство фінансів України. URL: www.minfin.gov.ua
7. Державний комітет статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
8. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Присутність та участь у дискусіях на лекційних заняттях (присутність, конспект)	3
2	Присутність і активна участь виконання практичного завдання	9
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Атестація	5
5	Самостійна робота здобувача	2
Всього за атестацію 1		24
Атестація 2		
1	Присутність та участь у дискусіях на лекційних заняттях (присутність, конспект)	4,5
2	Присутність і активна участь виконання практичного завдання	13,5
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Атестація	5
5	Самостійна робота здобувача	3
6	Індивідуальне завдання	5
Всього за атестацію 2		36
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
Підсумкове тестування (іспит)		30
	Разом	100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до іспиту. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для іспиту
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни